

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Управління освітніми системами

1. Основна інформація про дисципліну

Тип дисципліни: вибіркова **Форма навчання:** заочна.
Освітній ступінь: магістр
Галузь знань: 07 Управління та адміністрування
Спеціальність: 073 Менеджмент
Освітня програма: Менеджмент: адміністрування діяльності суб'єктів господарювання
Рік навчання: 1 **Семестр:** 1, 2
Кількість кредитів (годин): 4 (120 год.: 4- лекції; 4- семінарські; 112 - самостійна робота)
Мова викладання: українська

2. Інформація про викладача (викладачів)

ПІБ: Яковенко Олена Іванівна

Науковий ступінь, вчене звання, посада: кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю

Кафедра: кафедра управління підприємницькою та туристичною діяльністю

Робочий e-mail: lena.jakovenko2012@gmail.com

Години консультацій на кафедрі: понеділок, 14.40-16.00

3. Опис та мета дисципліни

Дисципліна «Управління освітніми системами» призначена для поглиблення фахових компетентностей здобувачів вищої освіти за спеціальністю 073 менеджмент, але може бути цікавою та корисною й студентам інших спеціальностей.

Необхідність вивчення дисципліни обґрунтовується появою нових вимог до ефективності управління діяльністю різних суб'єктів господарювання в умовах трансформації економіки нашої держави та глобалізаційних процесів, що відбуваються у світовій економіці. Слід зазначити, що структурним елементом будь-якої національної економіки є суб'єкти господарської діяльності різних організаційно-правових форм, які мають різні цілі діяльності. Але разом з тим кожний суб'єкт господарської діяльності має сформулювати систему управління та організувати процес управління таким чином, щоб забезпечити досягнення стратегічних цілей та створити умови для подальшого розвитку в нестабільному середовищі функціонування сучасних організацій. Виконання такого завдання може бути під силу лише управлінцю обізнаному у питаннях організаційного дизайну, методів і інструментів управління, технологій і методів прийняття управлінських рішень, планування та діагностики різних аспектів діяльності та використання ресурсів (кадрових, фінансових, матеріальних, тощо), особливостях розробки конкурентної політики та конкурентної стратегії спроможного оцінити ризики та вчасно запропонувати і впровадити заходи антикризового управління.

Передумови: теоретичною і методологічною базою вивчення дисципліни є: «Теорія менеджменту».

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліна тісно пов'язана з вивченням: «Теорія менеджменту», «Психологія управління та самоменеджмент сучасного керівника»

4. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути такі результати навчання:

1. Знання

- спеціалізованих концептуальних знань, набутих у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи;
- критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межпредметних галузях.

2. Уміння

- розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог .

3. Комунікація:

- зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;
- використання державної мови у професійній діяльності.

4. Автономність та відповідальність:

- прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування;
- відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди;
- здатність до подальшого навчання.

5. Структура дисципліни

Тема № 1. Становлення та розвиток менеджменту в освіті

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2год.):</p> <p>1. Визначення поняття «управління» та «менеджменту».</p> <p>2. Історія розвитку теорії управління.</p> <p>3. Наука «управління», «менеджмент» в сучасних умовах.</p> <p>4. Закономірності, принципи, функції менеджменту освіти.</p>	<p>1. Менеджмент: Навчальний посібник С.І. Михайлов, Т.І. Балановська, О.С. Степасюк, О.П. Гоголя та ін. Київ: НУБіП України, 2010. 536 с.</p> <p>2. Мороз І. В. Менеджмент і маркетинг освіти: навчально- методичний посібник. Київ: Освіта України, 2006. 144 с.</p>
<p>Семінарське заняття (-): непередбачено у робочій програмі навчальної дисципліни.</p>	
<p>Завдання для самостійної роботи: Скласти конспект за питаннями (має бути представлений на семінарському занятті):</p> <p>1. Державний характер управління системою загальної середньої освіти, професійно-технічною та вищою освітою.</p> <p>2. Принципи освітньої політики в системі управління загальною середньою</p>	<p>1. Менеджмент: Навчальний посібник С.І. Михайлов, Т.І. Балановська, О.С. Степасюк, О.П. Гоголя та ін. Київ: НУБіП України, 2010. 536 с.</p> <p>2. Мороз І. В. Менеджмент і маркетинг освіти: навчально- методичний посібник. Київ: Освіта України, 2006. 144 с.</p> <p>3. Федоренко В.Г Основи менеджменту. К.:</p>

<p>освітою професійно-технічною та вищою освітою.</p> <p>3. Державні органи управління середньою освітою, регіональні органи управління середньою освітою, професійно-технічною та вищою освітою, державно-громадське управління освітою.</p> <p>4. Класифікація освітніх закладів.</p> <p>5. Нормативно-правове забезпечення освітньої діяльності.</p>	<p>Алерта, 2007. 420 с.</p>
---	-----------------------------

Тема № 2. Сучасні моделі освіти та система управління освітою в Україні

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державне управління системою освіти. Державна політика і галузі освіти. 2. Європейська модель освіти. 3. Американська модель освіти. 4. Японська модель освіти. 5. Державний характер управління системою загальної середньої освіти. 6. Принципи освітньої політики в системі управління загальною середньою освітою. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мартинець Л.А. Сучасні моделі освіти: навч.-метод. посібник. Донецьк, 2015. 102 с. URL: https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/33/1/Сучасні%20моделі%20освіти_2016.pdf 2. Управління загальноосвітньою школою в сучасних умовах / за ред. І. Л. Лікарчука. Київ: Вид. О. М. Ешке, 2003. 312 с.
<p>Семінарське заняття (-): непередбачено у робочій програмі навчальної дисципліни.</p>	
<p>Завдання для самостійної роботи: Скласти конспект за питаннями (має бути представлений на семінарському занятті):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зовнішнє середовище, фактори прямої дії внутрішнього середовища, фактори опосередкованої дії внутрішнього середовища системи управління освітою. 2. Європейська модель освіти. 3. Американська модель освіти. 4. Японська модель освіти. 5. Скласти таблицю порівняльного аналізу сучасних європейських моделей освіти 6. Скласти таблицю порівняльного аналізу традиційної класифікації моделей освіти. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Управління загальноосвітньою школою в сучасних умовах / за ред. І. Л. Лікарчука. Київ: Вид. О. М. Ешке, 2003. 312 с. 2. Менеджмент: Навчальний посібник С.І. Михайлов, Т.І. Балановська, О.С. Степасюк, О.П. Гоголя та ін. Київ: НУБіП України, 2010. 536 с.

Тема № 3. Особливості управління закладами освіти

<p>Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання</p>	
<p>Лекція (- год.) непередбачено у робочій програмі навчальної дисципліни.</p>	

<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Державні органи управління системою вищої освіти. 2. Державні органи управління системою професійної освіти. 3. Структура та зміст освіти в Україні. 4. Система моніторингу якості освіти та освітньої діяльності. 5. Розробка системи оцінювання управлінського рішення. 6. Розробка сценаріїв розвитку ситуації. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Васильєв Ю.С. Экономика и организация управления вузом: учебник / Ю. С. Васильев, В. В. Глухов, М. П. Федоров ; под ред. В. В. Глухова. СПб. : Лань, 2004. 608 с. 2. Куклін О.В. Економічні аспекти вищої освіти: навчальний посібник. Київ: Знання України, 2008. 331 с. 3. Маркіна І. А. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2013. 304 с.
<p>Завдання для самостійної роботи: Скласти конспект за питаннями (має бути представлений на семінарському занятті):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність підготовки та прийняття управлінських рішень в НЗ. 2. Особливості та етапи управлінського циклу. Особливості та значення інформаційного забезпечення процесу управління. 3. Підготовка, розробки та реалізації УР. 4. Збір та обробка інформації про ситуацію, визначення цілей в діяльності організації як цілісної системи. 5. Виявлення і формулювання проблеми. 6. Розробка системи оцінювання управлінського рішення. 7. Аналіз та діагностика ситуації. Розробка альтернативних прогнозів розвитку ситуації. 8. Відбір основних варіантів управлінських впливів. 9. Розробка сценаріїв розвитку ситуації. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Андрійчук В., Бауер Л. Менеджмент. Прийняття рішень і ризик : навч. посіб. для ВНЗ. Київ, 2008. 316 с. 2. Маркіна І. А. Контролінг для менеджерів: навч. посіб. К. : Центр учбової літератури, 2013. 304 с. 3. Моргулець О. Б. Менеджмент у сфері послуг: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2012. - 384 с.

Тема № 4. Освітній заклад, як об'єкт управління

Перелік питань/завдань, що виносяться на обговорення/опрацювання	Рекомендовані джерела, допоміжні матеріали та ресурси
<p>Лекція (- год.) непередбачено у робочій програмі навчальної дисципліни.</p>	
<p>Семінарське заняття (2 год.):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфічні умови функціонування педагогічної системи. 2. Системоутворюючі фактори педагогічної системи. 3. Зміст структурних елементів педагогічної системи: керуюча підсистема, керована підсистема. 4. Об'єкт управління. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Черновол-Ткаченко Р. І. Техніка управлінської діяльності. Харків : Вид. група «Основа», 2013. 272 с. 2. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навчальний посібник, 5-е видання, доповнене і перероблене К., 2007. 656 с.

5. Суб'єкт управління.	
<p>Завдання для самостійної роботи: Скласти конспект за питаннями (має бути представлений на семінарському занятті):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність поняття та структура педагогічної системи. 2. Класифікація педагогічних систем. Закрита відкрита педагогічні системи. Умови функціонування педагогічної системи. 3. Загальні умови функціонування педагогічної системи. 4. Специфічні умови функціонування педагогічної системи. 5. Системо утворюючі фактори педагогічної системи. 6. Зміст структурних елементів педагогічної системи: керуюча підсистема, керована підсистема. 7. Об'єкт управління. Суб'єкт управління. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка: навчальний посібник, 5-е видання, доповнене і перероблене К., 2007. 656 с. 2. Черновол-Ткаченко Р. І. Техніка управлінської діяльності. Харків : Вид. група «Основа», 2013. 272 с.

6. Політика курсу

Політика щодо відвідування навчальних занять

Згідно з «Положенням про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ» студенти мають обов'язково бути присутніми на семінарських заняттях. Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав був відсутній на семінарському занятті, має право на відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Студент, який не використав надане йому право у встановлений термін або пропустив заняття без поважних причин, отримує за кожне пропущення заняття 0 балів. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Політика академічної доброчесності

Студенти мають дотримуватись правил академічної доброчесності відповідно до «Кодексу академічної доброчесності ІДГУ». Наявність академічного плагіату в студентських доповідях є підставою для виставлення негативної оцінки. Списування студентів під час проведення модульної контрольної роботи є підставою для дострокового припинення її складання та виставлення негативної оцінки.

7. Проміжний і підсумковий контроль

Форма проміжного контролю

Модульна контрольна робота проводиться у формі комп'ютерного тестування (за допомогою сервісу Moodle) та включає 30 тестових завдань різних рівнів складності.

Зразок модульної контрольної роботи

1. Яка складова системи освіти не забезпечена законом прямої дії?
  - A. Професійно-технічна

- Б. Позашкільна
- В. Дошкільна
- Г. Післядипломна

2. Здатність до оновлення, відкритість новому називається: _____

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
51-100	зараховано
1-50	не зараховано

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100- бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,4	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на семінарських заняттях та результати самостійної роботи. Нарахування балів за поточний контроль відбувається відповідно до [«Положення про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень студентів в умовах ЄКТС в ІДГУ»](#).

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно й аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань,

	використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Однак не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Максимальна кількість балів за виконання будь-якого з видів індивідуальних завдань складає 5 балів.

Оцінювання доповіді (реферату) здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.

Індивідуальне завдання є обов'язковим для виконання та передбачає написання реферату на одну із запропонованих тем. Разом з тим у здобувач освіти може запропонувати свою тему у відповідності до особистих науково-дослідних інтересів та погодити її з викладачем. Також за бажанням студент може написати декілька рефератів протягом семестру для підвищення загальної оцінки за курс.

Окрім цього замість написання реферату можуть бути зараховано прослуховування курсів і у відповідності до теми навчальної дисципліни на платформах EdEra, Prometheus. Зарахування відбувається за наявності сертифікату про успішне проходження курсу.

Тематика рефератів:

1. Історія виникнення системи управління.
2. Роль управлінських систем у розвитку суспільства.
3. Теорії та школи управління, їх відмінності та особливості.
4. Особливості, функції, завдання освітнього менеджменту.
5. Освітній менеджмент як наука в системі управління освітою в Україні.
6. Особливості, структура, зміст, функції освітніх систем.
7. Роль менеджменту освіти в реалізації принципів освітньої політики України.
8. Особливості структури державного управління освітою в Україні.

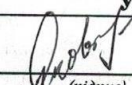

9. Характер і особливості відкритих і закритих освітніх систем.
10. Особливості та шляхи розвитку системи внутрішнього управління.
11. Характер зв'язків керуючої та керованої підсистем ЗОЗ.
12. Шляхи удосконалення освітньої системи України.
13. Школа як об'єкт і суб'єкт управління. Особливості та шляхи її розвитку.
14. Вплив керуючої підсистеми ЗНЗ на якість навчального процесу.
15. Особливості структури педагогічного процесу. Керування ним.
16. Керівник школи - освітній менеджер. Особливості його діяльності.
17. Управлінська система в організаціях освіти.
18. Особливості управління навчальним закладом.
19. Аналіз типів діючої системи освіти та системи управління ЗНЗ. Її недоліки, шляхи усунення.
20. Вироблення і прийняття управлінських рішень. Їх необхідність і актуальність.
21. Шляхи удосконалення методів управління ЗНЗ.
22. Демократизація управління ЗОЗ - мода чи необхідність.
23. Взаємозв'язок та взаємовплив державного та внутрішнього управління ЗОЗ.
24. Умови, засоби формування особистості керівника ЗОЗ.
25. Розвиток та удосконалення діяльності органів державного управління освітою.
26. Розподіл обов'язків в системі управління ЗОЗ між керівником та його заступниками.
27. Особливості планування діяльності ЗОЗ.
28. Якість навчальних програм ЗОЗ. Можливість змін чи вдосконалення.
29. Зміна парадигми освіти - від засвоєння знань до умінь їх здобувати.
30. Розвиток освітніх послуг.
31. Організація освітніх послуг в ЗОЗ.
32. Значення маркетингу в галузі освіти.
33. Розробка стратегій маркетингу для навчальних закладів.
34. Особливості, взаємозв'язок, зміст елементів управлінського циклу в ЗОЗ.
35. Особливості організації методичної роботи в системі освіти і в роботі ЗОЗ.
36. Моніторинг якості освіти, як перевірка змісту освіти.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Тестові завдання (1-20 питань) – I рівень	1 бал за вірну відповідь = 20 балів
Тестові завдання (21-30 питань) – II рівень	2 бали за вірну відповідь = 10 бали
Усього	30 балів

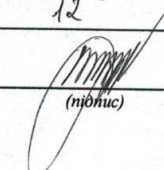
Викладач

(підпис)

Яковенко О.І.
(ПІБ)

Затверджено на засіданні кафедри управління підприємницькою та туристичною діяльністю протокол № 7 від «24» 12 2019 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Сорока Л.М.
(ПІБ)